

گر سین لیلی در ہوائے آشنا و موج درونہ را بدیں غزل آبدار

بر رے آب آوردن

<p>بازم غم عشق در سر افتاد باز این دل خستہ در دلو کرد بازم ہو سے گرفت دامن باز این شب تیرہ بگر سوز خوں موج درونہ بر سر آورد دلو سے کہ ز شوق در برفنا طاقت بر مید چہند جو شہم گویند کہ تا کے از درو بام آلودہ شدی بہر دہانے بے درد کہ فارغ ست و خنداں قافل کہ ہمیشہ بے خبر زیت باہر کہ دہم غمے بروں من گیرم کہ بودی پر دہ جہام</p>	<p>بازم غم عشق در سر افتاد</p>	<p>بنیاد صبوریم در آفتاد خود را بوبال من گرو کرد کہ عقل نشاں نما ند با من بر بست بر شے من در روز طوفاں ز تنور سر بر آورد از سینہ کہ شست بر سر افتاد آتش بدرونہ چہند پوشم کہ نامہ دہی و گاہ پیغام افسانہ شدی بہر زبانے کے واند حال در دمنداں اور اچہ خبر کہ بیدلی صیت داند غم من سے نہ چوں من وز حجرہ غم بروں نیام</p>
---	--	---

بازم غم

لے مراد از غزل بیان در دست نکہ از غزل معارف ۱۲ اش

این خانه شگافت ناله زار
 اکنون چه کنم حجاب آرم
 آنرا که درونه چاک باشد
 در مجلس عشق بسام خوردن
 دست من آستین یارم
 شوریده که غرق حال بشد
 دیوانه که می گرزد از رنگ
 هر جا که بته است در تبید
 مسکین من بستمند و دلنگ
 هر کبک درمی به تیزگامی
 آلا که من گسسته پیوند
 پیوند زد و دستاں کشاوم
 آنکو زهاک جاں نترسد
 کاغذ چو شود نشانه تیر
 دف هر طرفی که رخ بتابد
 عاشق که بزیر تیغ شد خم
 زین پس من یار همه بانم

از خون سخت شگافت ناله زار

از شاد

از دلجو

پوششیده کجا شود بدیوار
 کاغذ ده زهره بر سر قمر
 از پرده درمی چه پاک باشد
 دانکه غم رنگ نام خوردن
 گو خلق گشتند منگسارم
 رسوا شدنش بمسال بشد
 وارد یقین نشان فرنگ
 با محرم خویش هم طویل
 مجوس بلا چو لعل در رنگ
 بر لاله و گل بخوش حسامی
 چون مرغ قفس بسانده بند
 در طعنه دشمنان فتادم
 از طعنه دشمنان نترسد
 جز خوردن زخم نیست تبیر
 از لطمه کجا خلاص یابد
 از زخم زباں کجا خورد غم
 گریخ گشتند و گرز بانم

از بیجان

<p> بارے برہم زد دست بیداد راحت بودش گلور برین دانی کہ دواش صیت سبل از تن اگر شش بُرند شاید آتش زده یا توفی و یا من بیگانه نظاره بیند از دور ز افسوس نظارگی چپ سوش دستے کہ زد دست یفت کارم بارے قدم نسخ داری شرح غم خویش میتوانی در زاویہ عدم نشسته زندانی تنگناے اندوه ترسم کہ خورم ز بام و رنگ متاب زرد زخم در آید جام غم غم رفت باز گوید کز ہستے خود کنم فراموش </p>	<p> گر گشتہ شوم بہ تیغ پولاد مُرخے کہ بہاند از پریدن آفتادہ چورش ناقہ در گل این سر کہ برانقدم نماید اے دوست کہ بے مستی با من چوں شعلہ بخزمنے دہد نور آفتادہ کہ سیل در ربودش زارم ز غمت عظیم زارم گر تو دل شاخ شاخ داری بازاغ و زغن چپا نکہ دانی بیچان من حصار بستہ کنجے و غمے بسینہ چوں کوہ گردم زخم از درونہ تنگ شہا کہ مد از افق بر آید چشم بستارہ راز گوید یا تو ز من برد چناں ہوش </p>
--	---

ناگاہ کہ از خود آیدم یاد
 گر کرد زمانہ بیوفائی
 برسینہ لکہ مرن کہ پستم
 خون نایبہ دیدہ آب من بخت
 جانے ست نشانی گاہ سدیتر
 گھنٹی کہ صبور باش محزوش
 اے دوست دوست دور بود
 چوں من بہلاک جاں سپردم
 از آہ تو گر بہ مر رسد دود
 تا جاں ز تنم عنان نتابد
 خر کے رہدار چہ گشت تالاں
 ہر چند ز بخت خود بجائیم
 دامن کہ ز کنگلی بختد
 عشقت ز دم کہ سرخوں برد
 سوزن کہ ز پا بروں کشد خار
 مانع حیات در نوشتیم

باشم بہلاک خوشین بشاد
 بارے تو مکن کہ آشنائی
 عصمت مطلب زمین کہ مستم
 دل ہم میر خود گرفت بگنخت
 خواہش بستان خواہ برگیر
 این قصہ دلم نمیکند گوش
 وانگاہ بدل حسب بودن
 دور از تو ز دوری تو مردم
 در خاک مرا کجا کتہ سود
 مشار کہ دل حنہ صاں باید
 ہا سہ نہند بزیر پالاں
 ہر جور کہ بیستم از تو دایم
 نعمت بزبان حنا ر بند
 آزار فلک ہمہ بروں برد
 با ہم سپر خود شود بہ پیکار
 تو دیر بزی کہ ما کد شیتیم

حاضر شدن مجنون در غیبت لیلی و بجزو خیال بجزو آمدن و سر
 حسرت گفتن دست بر دست زدن

گوینده چسب فکند بنیاد معشوق عزیز روئے بهمفت از زنده گیش نبود اساسے باز آمد چون رسیده راهوش آن سایه آفتاب گشته غلطیہ بنجاک چون گیائے میکند بصد شکنج جانے کوبے کہ بول جان خوردم نے مرده نہ زنده بود تارو چون مرغ سحر شد ارغنون سائے شد پردہ ظلمت از هوا دور آن خانہ فروش کیہ پردہ افتاں خیزاں ز جائے برخاست میگشت لے خراش خون	ق کاس کھنڈه کز آن غیب ناشاد آن کشته بخواب بخودی خفت تا از شب تیره رفت پایے افتاد در و نه باز در جوش روشنه بخون آب گشته میزد و بھلاک دست و پایے میزد و بسنه از غم فغانے بر بستر امینی کشد درد چون نم زدن مثل جگر سوز از موذن کو بر آمد آواز روشست جہاں بہ چشمہ نور آمد قدے بخویشتن باز بکشاد و دیدہ در چپ راکت چون خستہ دور باش خون
--	--

	<p>خون از رہ دیدہ می دویدش آہنگ نشید عاشقان کرد دیں زمر منہ فراق می گفت</p>		<p>زاں زخم کہ جب گر رسیدش لختے چو زبیدی لیلی فناں کرد از تاوکِ سینہ تنگ می سخت</p>
<p>اے گردن مجنوں از درونہ پر سوز و غزل و داندو و از دو و کس دہان پیرں وادون</p>			
<p>ماں سوخت گمان خام کاریم نور سے نہ ویا را آفتابیم ہر چند لباس زندہ پوشیم در زیر گلیم بادشاہیم خانہ زبے نظارہ سوزیم بے زحمت دوست عشق باہیم بازغ و زغن ہم آشیانیم بر نغمہ چہد پائے کوہیم بے آب تر از بطن شرابیم مار است کلید آں خستہ</p>	<p>ماہی چکان کوئے یاریم جانے نہ و با خضر ہم آہیم چوں گل بخوشی بخندہ کوہیم گر از خرو پر نیساں گدائیم جامہ ز پلاس پارہ دوزیم بے منت تاج سر سوزیم باشیر و گوزن ہمہناییم در سایہ بوم چائے روہیم بے عبرتہ تر از وہ جسراہیم گنجیست غم اندرون سینہ</p>	<p>تا</p>	<p>ماہی چکان کوئے یاریم جانے نہ و با خضر ہم آہیم چوں گل بخوشی بخندہ کوہیم گر از خرو پر نیساں گدائیم جامہ ز پلاس پارہ دوزیم بے منت تاج سر سوزیم باشیر و گوزن ہمہناییم در سایہ بوم چائے روہیم بے عبرتہ تر از وہ جسراہیم گنجیست غم اندرون سینہ</p>
<p>لے زندہ دلن ہاشم سے حصول (ہنگی وغیرہ) ہاشم</p>			

دل خستہ و گریہ خون ناست
 یارب چه خوش است ناله زار
 لے آمدہ و گذشتہ ناگاہ
 تا در تن من نشان جاں بُو
 از حال من انگہ آمدت یاد
 بیمار کہ کوچ کرد جانش
 ناخواندہ رسیدن اینچہ سہبت
 گیرم نمکنی شکر فشانے
 جانم ز فراق بر لب آمد
 جز نیم دے نماند حالی
 تنگ آمدہ ام ز جان بد خوئے
 گفتی کہ صبور شو بدوری
 بنائے بخی چو یا ہمیںم
 عشق تو مفرح جہان است
 خیزم ز تو من دلم نخبیند
 گر جو رکنی و گر کنی ناز

ہاں گر ہوس مے و کباب است
 خاصہ ز در و نمائے افکار
 بختم ز تو ماند دست کوتاہ
 ہمہ دم ز دل تو بر کر اں بُو
 کا فگتہ غم خلل یہ بنیاد
 چه سود گلاب و نار و آتش
 ناکفتہ گذشتن اینچہ ناست
 کم زانکہ بنیت زمانے
 می آئی و یا بروں خرامد
 باز آئے کہ خانہ گشت خالی
 بیگانہ چه میکند دریں کوائے
 دوری ز تو دانگھے صبوری
 بنواز بشریت سے سینم
 دیں سوختہ را بلاک جان است
 کس نیست کہ خون من بریزد
 اینک من دل بہر دوسا

از بخارا
 از اردبیل

لے نارواں اناروانہ اش لے شربت پس شربت مرگ اش

تیغ بزن آستان بکن پاک
 گر خود بتلطفم دہی دست
 دل بر نکم ز آشنائی
 ہر چند کہ آن رخ دل انگینہ
 از بند گئے چناں جمالے
 گنجیہ عشق شد وجودم
 آسودہ بسا و جانم آنروز
 دل رفت کہ با غمت بر آید
 گیم خوش و شادماں تو اں بریت
 بنیم چو تر ارجبان پر شوق
 چوں باشد رغبت کنارم
 تا نام تو بر زباں نیساید
 بندے بسیر زباں ندارم
 پوشیدن غم ز من نچیند
 زیں پس مطلب ز من کفایت
 پندار چو صلاح کار مرکت

بگذار کہ بردرت شوم خاک
 یا خود بعقوبتتم کنی پست
 عدا نکتم خلاف انی
 بشاند مرا بر آتش تیز
 آزاد نہ ام بھیج حالے
 بے عشق مہسا دتار و پودم
 کز دوز و غمت نباشد م سوز
 تا زیں دو کہ ام برس آید
 بیہات کہ بے تو چوں تو اں بست
 خود را بکنار گیرم از ذوق
 خود طاقت دیدنت ندارم
 در قالب مردہ جاں نیاید
 کیں دل کنت و من اں ندارم
 ہر چہ پسند کہ ز بود بریزد
 کز دست بڑوں شد ایں دل بست
 بر دل شدگان عشق در دست

اور

زان سینہ کہ عشق مجلس آریست
 اشکے کہ عشق گرم پوید
 پولاد کہ سنگ راکت خورد
 عشق اول کار دلنوازیست
 طوفان کہ سخن بہ ابر گوید
 چرخم زد و ویدہ خون رواں کرد
 فریاد کہ جان ز غم زبوں شد
 این تن کہ خمیدہ بود شکست
 سیلاب بلا بر آمد از فرق
 این آہ سحر کہ میسز غم نرم
 بر سوز دلم کہ رستیخیزست
 من بے تو بدیں سیاہ رونی
 لے غنچہ تنگ خوئے چونی
 چشم سہت بناز چون ست
 در خون کہ میثوی سبک خیر
 از دست کہ بادہ می ستانی
 گشتم بہرت چو خاک ناچیز

اندیشہ نام و تنگ سخاست
 از دل رتسم صلاح شوید
 زان شیشہ درست چوں تو اں برد
 چوں تافت عنان سخن راز
 اول کف پائے خلق شوید
 با چرخ ستیزہ چوں تو اں کرد
 دزخست دیدہ دل بروں شد
 و اں دل کہ نشتہ شد از دست
 کشتیم چه بود چوں شد غم سرق
 بازار حبیل میکنم گرم
 انگشت منہ کہ شعلہ تیرہمت
 بے من تو چہ گو نہ نکونی
 لے دشمن دست روئے چونی
 خوابت لبشپ راز چون ست
 بر جان کہ میسننی مژہ تیز
 در بزم کہ جرم می فشانی
 یک جرم بریز بر سرم نیز

یاسے کہ بہر دلنوا از مست
 بخشندہ کہ آئیں کشاید
 گل بر بنا رسیدہ گشاخ
 بس وعدہ کہ داد بخت بدام
 آمد بن آن شراب گل رنگ
 از روئے تو ہر چہ دید جام
 ہر قطرہ خون بریں رخ زرد
 از دیدہ رود چو جئے خوم
 از شد آہ دور و بانم
 مارا یا ماں گرا از تورہ نیست
 نیات کہ خون بے غف برزد
 شادم برخت کہ غم گند کم
 و غم رسد از تو نیز شادم
 مہر تو در استخوان من باد
 مجنوں چو بدیں دم دل بنگین
 کوہ از جگرش بخوں در آمد

تین

ناگفتہ بداند پنچہ از است
 نا خواستہ بخشد پنچہ باید
 چوں پنچہ شود خود افتد از شاخ
 کت انے وصل خوش کنم کام
 لیکن چو فتاد شیشہ برنگ
 بر روئے تو گفت چوں تو انم
 پندار کہ چشمہ الیت از درد
 شیراں نکشند بوئے خوم
 پر آبلہ میں ہمہ ز بانم
 تو غمہ زنی ترا کہ نیست
 رحمت بدیش چگونہ خیر تو
 پیش چو تونی واسنکے عنم
 ایں شادی و غم ہمیشہ باوم
 درد تو دوائے جان من باد
 از سینہ بروں ز آتش تیر
 فریاد ز وحشیاں بر آمد

	<p>میکشت بپستی و بستی یک لحظہ دلش نکرتے آرام واں لحظہ کہ مرد با خود شش بڑ جاں بر سر دل ہتا دو بگشت</p>	<p>ہر روز بدیں نیا زندگی شب تا سحر و صبح تا شام در دل غم دوست دشت تا مرد روزے کہ زمان عمر در گشت</p>	
<p>خرامش دن سلی با سر قدان ہمایہ سوئے بوتان و شناختن اس آزادہ نوبراں را و زبان سون کشیدن و غم نے جگر اندوزاں اندازے مجنوں بہ آواز نرم رواں کردن بر دل سلی زون کاری آمدن با زجت کردن سلی طیرگی بلبل خارشین خود را و آزمون آں راوی تعطش سلی اسوئے خونایہ مجنوں و مرگ مجنوں غلبہ کردن سوختہ شدن سلی و بگری در خانہ باز آمدن و بست اہل گرفتار شدن</p>			
	<p>زین کو نہ بگشت رونے دیا چوں در غم دوست ماند بیتاب</p>	<p>گویندہ ایں حدیث زیبا کاں زہرہ شب نشین بنے خواب</p>	

چوں غمزدگان بد روی بود
 هر گریه که کرد موج خون رخت
 با سایه غم در ازمی گفت
 هر چوب ز جگر هائے دردش
 هر روزن و در ز جلوه گامش
 هر غمزه که زد ز چشم بد کیش
 چشمی که بگریه ریش میگرد
 بے و سمد کسان ابروانش
 از داغ غمش در روز خسته
 کلفش که ییاه تمام کرده
 نے کلفه که سایه بد بهتاب
 غلطان همه شبی چو صد سال
 خالی شده از جلا حبالش
 از کوفتن زنج جمیلش
 زان روتے که داد چرخ را نور
 متنع چو در و نه چاک گشته

بانالہ و آہ سردی بود
 ہر دم کہ زد آتشے بروں رخت
 در پیش خیال راز می گفت
 ز چو پہلے شدہ ز رنگ ز روش
 تا ریک شدہ ز دو و آہش
 خون رخت سے زویدہ خوش
 زان بادہ خماریش میگرد
 بے سمرہ دو چشم ناتوانش
 داغ کلفش سے برنج نشسته
 نسبت ہمیش تمام کردہ
 نے نے غلظم کہ سایہ بر آب
 پہلو پہلو چو سترہ قال
 معزول شدہ ز جلوه خالش
 برنج بدل سپیدہ نلش
 با آن ہمہ نیل چشم بدو
 گلگونہ فتادہ خاک گشته

زادہ

زادہ کس زادہ کس

لہ ز چوب ہدی ۱۲ اش سے اسے چشم گریاں ۱۲ حسرت
 سے کلف تیرگی میںی جائیں ۱۲ اش سے بدل، بدل عوض ۱۲ اش

پیرایه زرد چو سنگ مانده
 گشته خم طره چو شمشاد
 بیخوش ز گفت گوئی خویشاں
 غم را بدرونه بسند میکرد
 غم گر چه گفت در دناک است
 دل دو ختن غم ار چه خون است
 گرد چو تو زیسته سر گرم
 دیگے که در دونه شد بچوشش
 دشمنه بگر فرو تو اں خورد
 آنرا که بود بسینه جانے
 مرده است که بے خروش باشد
 از گوشت تنی گشتند خواں را
 بیم ارن بود ز آخرین خواب
 دل سوخته چون کند نهان را ز
 آن خم که دروں بود ز لالش
 گرم نزن لبش ز بیداد
 بیرون محک درونه باشد

آینه چسب بزنگ مانده
 از زخم زبان شانه آزاد
 وز طلعه چو زلف خود پریشاں
 دل بر سر غم سپند میکرد
 در سینه گره زدن هلاک است
 لب دو ختن آفت ز بون است
 پولاد درشت رکت نزم
 گفت بر دهن آید از خروشش
 سخت است زود خوردن در
 خیزد ز جرحشش فغانے
 نشتر خورد و خموشش باشد
 خوردن که تواند استخوان را
 در دل چه سناں چه قطره آب
 کش می تراود اشک غماز
 بیرون گذردم از سفالش
 زخسان سخن کند بفریاد
 عنوان ز غرض نمونه باشد

مشک ارچہ بود بہ پوستِ خوش
 کانونِ توشہ چو آتش اندود
 آن کبکِ قفسِ نشینِ محسوس
 از بندِ قفسِ چو آمدی تنگ
 بر پشتِ جازہ بک نیز
 با چند پر پوششِ ہستی
 گفتے غمے از شکستہ حالی
 نختے زہرِ نقشِ بیناں
 با سبزہ زد دستِ رازگفتے
 ہر مرغ کہ در ہوا پریدے
 شبِ چہیں سوئے خانہ بازگشتے
 چون شمع ز غمِ فسدہ میبود
 روزے ز غمِ اندراں زبونی
 از کج سرالے آتش اندود
 خواباں کہ بدند ہم شینش
 رفتند ہم بے جمیلہ

بویں خستہ آرد از درویش
 ہمسایہ تو بگریہ از دود
 بے جلوہ چو پر شکستہ طاؤس
 کردے بطوافِ ادوی آہنگ
 از حجرہ غمِ بروں شدے تیز
 راندے برابرِ شمشکِ کشتی
 کردے بسخن درونہ خالی
 در گوشہ شدی زہم نشیناں
 با سرد غمِ و رازگفتے
 متغ ز نو آشن بر دریدے
 بازش غمِ دل و رازگشتے
 شب سوختہ روز مرہ میبود
 تنگ آمد از اندہ درونی
 سرگشتہ بروں شرافت چوں دود
 گشتند ہمراہی تو زینش
 در نخلستانِ آن قبیلہ

<p> کہ درتہ شاخ گل خسزیدند ییلی بیسانہ چون گل زرد ییلی چونفشہ بر فکندہ ییلی چون سال خشک گشتہ ییلی ز زمانہ حساری خورد ییلی ز سر شک جامہ میسرست ییلی چون تدر و نیم سہل گشتند میان سبزہ و جئے در سایہ شد ندیم روزاں یک سایہ و آفتاب وہ بود صافی گہرے چو در کنوں میکشت جہلوہ گاہ آں باغ ہر یک بچہ نسبت چہ نامند شد در پئے آزمون لیلے در لیلی از آں سر ایستہ است بر دست نوائے در ہنداں </p>	<p> کہ بر بونج یا میں خمیدند ہر شاخ گلے شکوفہ پرورد ہر غنچہ کشاوہ لب بخندہ ہر لالہ ہونے مشک گشتہ ہر بت رطبے ز باری خورد ہر سہ و ز جو بجامہ میسرست ہر کبک رواں بنا ز نائل نختے چو در آں بساط گلرئے از گہرے آفتاب سوزاں در انجمنے کہ رشک مہ بود شخصے ز موافقان محسنوں از سوز ز رستی سینہ پر داغ بشاخت کہ آں بہاں کہ ہند در حلقہ سشاں نمود میلے کھن بادہ کہ کہ وقین رہت در گلشن آں بسا ز خنداں </p>
---	---

از بخت	<p> میگفت چو شعلہاے آتش میزد بجگر زبانه تیر در پرده جامه جاں دیدند چوں آہوئے ہندو اشتر شام واں نالہ جاں فگار بشنید ستر اویش ز پیش بر خاست رخسارہ پشت پے او سو بیگانہ نسا و آشنا خونی داری خبرے ز درد منہ نوگشت مرا غم کہن باز مارا خبرے وہ ار توانی چون ست میان خون دیدہ بستر بکدام حنا روارد ہم خوابہ او کد ام گورست دیدہ بکدام تراغ دادہ است پہلوش برقعے سنگ چو است </p>	<p> سوزاں غزلے ز قیں دلکش زایں زمزمہ جراحات انگیز تو باں کہ نوئے او شنیدند زایں نغمہ شد دو راز آرام ممشوقہ چو نام یار بشنید شوریدہ زبانی خوش بر خاست در پیش غزل سہائے شد زود گفت از سر گریہ لے نکور وئی دائم کہ بدیں دم شردے زیں نو غزلے کہ کردی آغاز زایں غمزہ کیں ترانہ رانی کز دست دل ستم رسیدہ منزل بکدام حنا روارد ہم خانہ او کد ام مورست سینہ بکدام داغ دادہ است بالاش بغا رنگ چون است </p>
از بخت	<p>۱۷ ترانہ رانی یعنی می سہانی ۱۷ اش</p>	

پاکست بروز تیرہ راکشس
 وارو بد گرنیال میلے
 بشنید چو آن سخن حسد مند
 گفت اے زوفا سر شترت جانت
 اس یار کہ بہر دست این گفت
 کہ تو شدہ بود دور و دور
 دل را بتو داده بود آزاد
 تاز نیست نظر بوسے توست
 زان رہ چو گذشت بے جانت
 چوں باتو گشت دوش بادوش
 ہمجا یہ عشق تاز زمین بست
 گرفت بخوابکہ قرارے
 ہست از تو خواب نیز بیتاب
 آنرا کہ برآمد از غمت ہوش
 بلی چو شنید این سخن را
 نیز دسر و پئے دوست بر خاک

چوں میگذرت شب راکشس
 یا ہم بخیاں روئے لیلے
 بکشاو باز موم سے چند
 قاصر ز حدیث دل ز بہت
 دل زانڈہ او بپایدت رفت
 دور از تو ز خویش نیز شد دور
 جاں نیز بہ بید لی ترا داد
 چوں مرد ہم آرزوئے توست
 ہمسرہ نشدش مگر خیالت
 با خاک سیاہ شد ہم آگوش
 ہم خوابہ را نگاہ زمین بست
 وز بخوابی برست باسے
 می بیند خوابت اندراں خواب
 ہاں تا کہ کنی ز دل فسر اموش
 در خاک فگت دسر و تن را
 چوں مرغ بریدہ سرت پاک

۱۴۳

لے بینی چیز سے کہ بیکار باشد چونند خاک میشود ۱۲ حسرت
 لے در ضمن ہم خواب نوی بیند ۱۲ اش

<p>از گنہ خویش شد پشیمان پوسته گشت زخیم کاری انپاشته کے بود ہم از حیلہ کج اگر تو اس بست از ہر طرفے فرادو دیدند فریاد و نفسیہ در گرفتند زانگو نہ بباد ریش سپردند زاں تیرہ نفس بریدہ یا بر سر آتشے کہا بے دیدن تو اس خراش فرزند</p>	<p>گویندہ نادریست پیمان چندان کہ نموده استواری زخنے کہ بدل شد جب گم ہم در تن چو رگ حیات گم بست خوبان و گر کہ حال دیدند شوریدہ ز خاک برگرفتند بیخوشتنش بجانہ بردند شد پیر زین جگر دریدہ افتاد برو چرخس بر آبے تو اس ز جگر برید پویند</p>
<p>صفت برگ ریز و دواد و با و خراں و از نوب صد مات حواد دوراں مسر نہادون مسرویلی در خاک و بے پاشش ماندن</p>	
<p>نشست بجائے ببلان باغ آئینہ آب آہنیں گشت در ریختن آمد اسرہ شاخ</p>	<p>آمد چو خراں بغارت باغ رخسارہ لالہ پر زہیں گشت ہر غنچہ کہ جسلوہ کرد گستاخ</p>
<p>لے تک و دو ۱۲ حسرت</p>	

<p>چوں مجلسِ گمراہ ز دنیا ر مالیدہ چنار دست بردست چوں راہِ فتادہ کاروانے غلطان بز میں شکوفہ تر مقراض شدہ بی پز بیل عباس شدہ درختِ ضحاک ہر سو درتے بروں فتادہ از خندہ شگروں ترش روئے ہر گوشہ و واں نقان و خیراں از بانگ زغن ز خواب جہتہ کا زادہ و باخشاں سر و کار پیانہ لالہ باد پیانے چوں مردوم راست زمانہ چوں زلفِ خمیدہ عوساں وز شاخ بست ازبانہ خوردن شاہِ طلب از درختِ شمشاد</p>	<p>پز برگ شدہ زمین گلزار ریزاں گل لالہ شست شربت ہر سوئے برہنہ گتانی ز آسب طپا پنجانے صرصر ستار کلاغ بر سر گل تختہ علم شکوفہ بر خاک شیرازہ گل گرہ کشادہ ماندہ ہمہ غنجانے خوشبوئے برگے کہ ز باد شد گریزاں ز گس کہ بخواب چشم بستہ سوسن ز غبارِ سینہ پر خار رخسارہ یا سمیں زمین سائے در زلزله سرور است خانہ گیسوئے بنفشہ خاک بوساں نسری بلب زمانہ خوردن درہم شدہ جعد سنبل از باد</p>
<p>۱۱ صاحبان اکرام ۱۲ حسرت ۱۳ فارت شدہ و ماہ زدہ ۱۴ حسرت ۱۵ یعنی درختے کہ از گلشن گویا بسیار خندہ زن بود از ابرو خزاں بسیار میوس و پز مردہ گشت ۱۶ حسرت</p>	

<p> تا کہ بچیں شگوفہ ریزے یلی کہ بہارِ عالی بود آتش زدہ گشت نو بارش آن ریش کس کہ در جگر دشت آن دل کہ شدش عشق پال آسخت بسرو نو جوانش شعلہ زتنش چسپاں برآمد پہلو بکنار بستر آورد گشتش تن گوہر سفا لیس چشمش کہ ہی بخواب در گشت در آتش تپ قنادہ نعلش گشتش خوسے تپ و ان تعجیل کیسوز شکنج ناز ماندش شد تیرہ جمال صبح تابش تپ لرزہ بوخت روئے چون باغ ہم رنج تن و ہسم اندہ یار در تلوشہ چنیں جبک سوز </p>	<p> افتادہ گلے برستیزے از چشمہ زندگی نئے بود و ز آب برفتہ چشمہ سارش جاں برد کہ سوائے جاں گذرد جاں نیز رواں شدش بنال بیماری جسم ناتوانش کش و دوز استخوان برآمد سر پوش اہل بستر آورد وز بستر رنج ساخت بالیں در بند غنودن در گشت یا قوت کہ بود گشتہ نعلش ہم و سہم ز روئے شست ہمیل نرگس ز کرشمہ باز ماندش واقنادہ بز روی آفتابش بخال نہاد لبرش داغ یک جاں بدو غم شدہ گرفتار میدید غنوبتے دوسہ روز </p>
---	--

در رنج بچیں

چون شد که آنکه مرغ و مساز
 زان شعله که زو بجانش آور
 کاسے در دمن اندہ نہانت
 زیں غم کہ برائے من کشیدی
 ناچار چو غم از تن تست
 ربنجے کہ نند برہنہ سوم
 کارے کہ ما بود بسورت
 در خوشہ قد چو آتش تیز
 ہر گہ کہ جگر خراش گیرد
 بیمار مرا کہ پے پشردی
 دقت کنوں کہ خیزم از پیش
 عذرت بکدام رسلے خواہم
 چہمت پس ازیں نے بینا و
 بر وار زبستر ہلاکم
 از آتش سینہ سوزم و دم
 خونیز برتے مشک بویم
 گل زن بجیں برتے خویشم

از بند نفس شود پیر و از
 بکشا و جریدہ پیش ماور
 و اندیشہ من خراش نہانت
 از رده شدی و رنج دیدی
 بار دل من بگردن تست
 لابد تو کشی کہ از تو زادم
 آن کار تراقتد ضرورت
 از سے تنہ را چہ جانے پرہیز
 قالب چہ کند کہ گرنیہ د
 زحمت ز قیاس شش بودی
 زایل کنم از تو زحمت خویش
 عذرت مگر از خدائے خواہم
 بعد از غم من غمے بینا و
 و ز آب دو دیدہ شوئے پاکم
 و ز بوتے جگر رساں در دم
 تا عنسا زہ تر شود برویم
 کا فوشاں ز موئے خویشم

<p>چوں از پئے مر قدم نہانی از دامن چاک یار ولسوز تا با خود از آن صاحب پاک چوں نوبت آن شود که از تخت کم کن قدر سے رقیب مارا کاید چو شماں دریں عروسی در جلوہ من کسند نظارہ از رخ بزمیں شود زرافشاں زنگیں کند از جگر قبا را قاری شود از نفسی دل دوز از گریہ رواں کند دور و کوی او نغمہ غم زند بنام آید قدر سے چو مہربانان وانکہ بوت چنانکہ داند در زندگی اربنود کاسے گو آنچه کہ گفتی اریقین بست</p>	<p>ق پوشی لباس آن جهانی یکپان بسیار و بر کفن دوز چو ندفنا بر م تہ خاک لیلی بجازہ بر نمد رخت و آواز دہ آن غریب پارا لب ساز کند بفرق بیسی وز سینہ بر آورد حرارہ وز گریہ تیغ شکر افشاں خوئیں کند از نفس ہوارا مطرب شود از ترانہ سوز وز نالہ بر آورد سہو و کوی من قصص کناں بروں خرامم تا حجرہ خوابگاہ جانان ہمخواہ شود اگر تواند در خاک ہم بوم بوم باسے بشباب کہ وقت آن بہین بست</p>
--	--

اینک رخ اگر جمالِ خواہی
 شورے زدو کا لبد بر انگیز
 رنج و وجہِ احتیاج کے کن
 گرا ز دمِ سرد سرد مے دوست
 با گریے خونم آرد ربر
 در دل نشو کہ بر من آئی
 گیری کم دوست چوں گراماں
 از مردے تو برنگردم
 ہر کس پئے زندگان گزیند
 یا آنکہ کشند نالہ و شور
 با ایں ہمہ من بیند ز خویش
 چوں خاک شود وجودِ پاکم
 با بادِ صبا غبارِ گردم
 گویند کہ گردِ باد در شہت
 من نیز بجاں دہم کٹاے
 لیکن چو تو آنکسی کہ بادوست

و اینک من اگر وصالِ خواہی
 تن باتن و جاں بجاں در آمیز
 خون و شہید ای کے کن
 خوں سرد نشد ہنوز دست
 پیوند بہ خونِ گرم بہتر
 چوں جاں بدریکچہ تن آئی
 جاں دوسترت بود نہاناں
 زانروے کہ در وفاتِ موم
 کس رنے گشتگانِ بیند
 نتواں پس مردہ رفت در گور
 خالی نکشم ز تو گلِ خویش
 برباد دہد زمانہ خاکم
 گردِ مہر کوئے یارِ گردم
 جانے ست زنِ رمیدہ دروشت
 گردم بہرست چو گردِ بائے
 ہنوا بہ جاں شوی بیک دست

علمیت کہ جان تو بنم بود
 بشتاب کہ سوئے آن خرابی
 ہمراہ چہ بود کہ جان چوں نوش
 آن راہ دراز گاہ و بیگاہ
 چندان ز تو انتظا بر مردم
 وامروز کہ گشت جاں بکپا کے
 دوری منمائے بیش از نیم
 نشیں کہ بساط در نوشتم
 گفت این سخن ز حال گشت
 جانفش کہ میان موج خوفت
 اورفت زد ہر عمر فرمائے
 بیچ است جان پچ در پچ
 رنگیں منگر گیاہ این گشت
 ہمایہ مرگ شد حیاتش
 ہر سرو گلے کہ روید از خاک
 لے آنکہ چو غافلان بخوابی
 اں تا نخوری فریب ایام

در خستین ہمسرہ عدم بود
 ہمراہ دیگر چوں نیابانی
 بخوابہ و ہمدم وہم آگوش
 ز افانہ غم کنیم کوتاہ
 کا ندر رہ انتظا مردم
 من مردہ و انتظا بر جانے
 کہ کہ تم عدم بخ تو بنم
 تو زو و سیا کہ من گزشتم
 وز حالت خویش بے خبر گشت
 مجنوں گویاں ز تن بروفت
 و اں کیت کہ خواست اندر جا کے
 دانندہ نظر نہ کرد در بیچ
 کا دل ہمیں ست و آخر گشت
 ہمیشہ زہر شد نباتش
 فردا ہمہ ہمیں ست و خاشاک
 تا دل نہیں بریں خرابی
 کانگر بردت کہ داوت آرام

<p>دارد و در ارچه هستی در از ششده زمانه رسته است در ششده گشت مهر مرد جز عشق نبرد تو شش با خویش ز آنکه که بری همانست مراد آن به که بریم تو شش راه ز ایمان دست بخش زادم جز بد رقه عطاے تو بس</p>	<p>ایں بر شد گنبد دور هرگز و درش برون نشسته چوں لیلی راز هفت پر کار جانے که گرفت راه در پیش زین خانه که رخت گاه و دزد چوں فتنی ایم ازین گذر گاه یارب چو بری ازین سوادم زین مرطوبت هم هم کس</p>
<p>خبر فتن مجنون رومند از بیماری لیلی و از حلقه اسگان بیابان ز یک گستن و بکلفه زون و لیلی در آمدن از پیش جنان لیلی در جلن ریل دیدن و تشار شاهانه از دیده کنتن و بمصاحب حیات عروں خود سے شستان لحد بر غرم خلو و صحبت و اا شدن</p>	
<p>زین گونه نو و صورت حال با بهره عشق و عدم رفت برداشت بنوعی و ایلی</p>	<p>خواننده این خطا کس سال کال بت چو ازین هم از غم رفت ما در چو بید حال لیلی</p>